

УДК 342.922 (477)

Крижановська В. А., асистент кафедри кримінального права і процесу ННІ права та психології Національного університету "Львівська політехніка"

Адміністративні правопорушення в системі інших правопорушень: порівняльний аналіз

У статті подано порівняльну характеристику існуючих понять адміністративного правопорушення, злочину та дисциплінарного проступку з урахуванням їх основних ознак, закріплених в нормах чинного національного законодавства України.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, дисциплінарний проступок, адміністративне стягнення, система.

У статті подано порівняльну характеристику існуючих понять адміністративного правопорушення, злочину та дисциплінарного проступку з урахуванням їх основних ознак, закріплених в нормах чинного національного законодавства України.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, дисциплінарний проступок, адміністративне стягнення, система.

The article presents a comparative description of the existing concepts of administrative offenses and the offense of misconduct with regard to their main attributes embodied in the norms of national legislation of Ukraine.

Keywords: administrative offense, offense, an administrative penalty, system.

Постановка проблеми. Вдосконалення правового інституту юридичної відповідальності вимагає більш поглибленого вивчення існуючих понять, які характеризують адміністративне, кримінальне і цивільне правопорушення, дисциплінарний проступок. Правове регулювання нових суспільних, соціально-економічних відносин потребує інших підходів, щодо декриміналізації та деадміністративізації протиправних дій (бездій) особи.

В юридичній літературі як тотожні вживаються терміни «адміністративні порушення» (В.А.Власов, С.С. Студенікін), «адміністративні правопорушення» (О.Є. Луцьов, А.В. Самойленко), адміністративний делікт» (Н.Г. Саліщева), «адміністративний проступок» (переважна більшість юристів). Польський адміністративіст Є. Ісерзон відмічає, що в польському праві застосовується термін «злочин» і «проступок». Проступки — адміністративні делікти [1]. Болгарський правознавець П. Стайнов зауважує, що як тотожні вживаються терміни «адміністративне порушення», «адміністративний делікт», «адміністративне правопорушення», (Стайнов П., Ангелов А.). Югославський адміністративіст Н. Степанович пише про використання термінів «адміністративний делікт», «адміністративне порушення» [2]. Аналогічно пише і чехословацький адміністративіст Михал Кашпар [3]. Ми вважаємо, що поняття адміністративного правопорушення слід тлумачити з урахуванням його правового закріплення (ст. 9 КУпАП) зі змістовною характеристикою протиправних дій чи бездіяльності винуватості та посягань, які мають ознаки суспільної небезпеки та моральної і матеріальної шкоди.

Аналіз стану дослідження даної проблеми. Окреслена тематика була предметом дослідження закордонних та вітчизняних вчених, серед яких В. Авер'янов, Л. Коваль, Г. Бондаренко, О. Луцьов, А. Самойленко, А. Власов, С. Студенікін, Н. Саліщева, Є. Ісерзон, Є. Додін, О. Якуба, А. Ключниченко та інші.

Метою статті є спроба шляхом порівняння з'ясувати спільні та відмінні ознаки, що

характеризують сутність адміністративного проступку, злочину та дисциплінарного проступку.

Виклад основного матеріалу. Загальні уявлення про правопорушення характеризують його як дію (бездію), що суперечить праву, його нормам, закону. Вчинити правопорушення — означає порушити норму права, що регламентує, ті чи інші відносини. Кожне окреме правопорушення як явище реальної дійсності завжди конкретне і має риси, що дозволяють розмежувати його за об'єктно-суб'єктними ознаками.

Конкретність кожного правопорушення полягає в тому, що воно посягає на правові відносини, вчинюється фізичною або юридичною особою і містить у собі як основні так і додаткові ознаки посягання.

Вивчення правопорушень та інших правових явищ, які з ними пов'язані, належить до найважливіших завдань будь-якої правової галузі. Не є винятком щодо цього й адміністративне право.

Притягнення до адміністративної відповідальності можливе лише за наявності в діянні особи всіх елементів, що становлять склад адміністративного проступку, тобто адміністративна відповідальність настає за скоєння адміністративного правопорушення [4].

Розглядаючи загальне поняття адміністративного правопорушення (ст. 9 КУпАП), слід звернути увагу на його матеріальний зміст, юридичну природу та соціальну і психологічну сутність.

Відповідно адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [5].

У даний час виникає питання про існування адміністративної відповідальності юридичних осіб. Проте дана проблема не набула прийнятного розв'язання ні в законодавстві, ні в теорії адміністративного права. Справа в тому, що чинне адміністративне законодавство не дає узагальненого визначення суб'єкта адміністративного правопорушення і навіть не вживає такого терміна. У Кодексі України про адміністративні правопорушення використовується термін "особа" без чіткої вказівки на те, яка це особа: фізична або юридична. За рамками КУпАП діє досить велика група норм, що встановлюють відповідальність юридичних осіб за вчинення протиправних дій. І хоча такі дії не віднесені законодавцем до адміністративних правопорушень, а відповідальність за них не названа адміністративною, вони мають багато їхніх ознак. [6].

Як відомо, юридичні особи визнаються суб'єктами правових відносин не тільки в адміністративному, а й у багатьох галузях права, зокрема, в цивільному, господарському, податковому та ін. вступаючи в правові відносини, вони своїми діями можуть реалізовувати надані їм права та виконувати покладені на них обов'язки, тобто здійснювати правомірну поведінку. Але вони можуть і порушувати приписи норм права, тобто вчиняти правопорушення, за вчинення яких передбачено притягнення юридичної особи до юридичної відповідальності [7].

Наприклад, ст. 35 Закону України «Про пожежну безпеку», яка передбачає, що за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконання приписів посадових осіб органів державного пожежного нагляду підприємств, установ та організацій можуть притягатися до сплати штрафу, який не може перевищувати 2% місячного фонду заробітної плати підприємства, установи, організації [8]. В п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про відповідальність підприємств, установ, організацій за правопорушення у сфері містобудування» встановлено, що за виконання будівельних

робіт, які не відповідають державним стандартам, нормам і правилам або проектним рішенням, з порушника стягується штраф у розмірі 10% вартості виконаних робіт [9].

Аналіз чинного законодавства дозволяє стверджувати, що нині інститут адміністративної відповідальності юридичних осіб перебуває в процесі розвитку. Він ще остаточно не сформувався і містить суперечності та прогалини, усунення яких вимагає науково – теоретичного і правового обґрунтування.

Адміністративну відповідальність юридичних осіб слід розглядати як самостійний різновид адміністративної відповідальності. Він тісно переплітається з адміністративною відповідальністю фізичних осіб. Так, у разі вчинення адміністративного правопорушення юридичною особою можливі три варіанти правових наслідків: притягнення до відповідальності самої юридичної особи, як у разі порушення правил містобудування; притягнення до відповідальності одночасно і юридичної особи, і посадових осіб, як у разі вчинення порушення у сфері обмеження монополізму; притягнення до відповідальності лише посадової особи, як за порушення митних правил [7].

Крім того, потребує вирішення питання щодо вини юридичних осіб. Традиційно воно залишалося поза увагою законодавця. Вперше до нього звернувся у ст. 10 Законі України від 11 червня 2009 р. «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» [10].

До ознак адміністративного правопорушення слід віднести:

1. Суспільна небезпека протиправних дій (чи бездіяльності) якими заподіюється (або створюється погроза за подіяння) істотних збитків об'єктам правової охорони.

2. Діяння чи бездіяльність. Загальноновизнаним є те, що думки, бажання чи інші вияви психічної діяльності особи юридичного значення не мають. Підтримуємо позицію Ю.П. Битяка, який вказує, що діяння визнається адміністративним правопорушенням за наявності чотирьох ознак: суспільної шкідливості, протиправності, вини та адміністративної караності [11].

3. Ознаками адміністративного правопорушення є: протиправність (тобто заборона адміністративно-правовими нормами відповідного діяння як такого, що завдає шкоди чи загрожує небезпекою). Отже, конкретне діяння визнається адміністративним правопорушенням (проступком), якщо воно передбачене як таке чинним адміністративним законодавством.

4. Ще однією важливою ознакою адміністративного правопорушення є винність. Винність передбачає наявність у особи відповідного власного психічного ставлення до свого діяння і його наслідків. Законодавець вважав за необхідне вказати на форми вини, що мають юридичне значення. Це умисел (вина у формі умислу) і необережність (вина у формі необережності). Умисел може бути прямим чи непрямим. Необережна вина виявляється у формі самовпевненості чи недбалості.

5. Обов'язковою ознакою адміністративного правопорушення є адміністративна караність. Караність означає, що за вчинення конкретного порушення адміністративним законодавством передбачається відповідне покарання. Це дозволяє відмежувати правопорушення від інших протиправних (заборонених адміністративно-правовими нормами) вчинків, які не спричиняють застосування адміністративних стягнень.

Дослідження юридичної природи адміністративного правопорушення, з'ясування його сутності й змісту пов'язані з питанням його суспільної небезпеки.

З цього приводу існують дві позиції. Перша — адміністративні проступки не є суспільно небезпечними діяннями; друга — адміністративні проступки — суспільно

небезпечні діяння.

Прихильники оцінки адміністративного правопорушення як явища, що не є суспільно-небезпечним були у свій час О.Якуба, А. Ключниченко та інші. Вони наполягали на тому, що злочини — це якісно особливий вид правопорушень, а їх основна матеріальна властивість полягає у суспільній небезпеці. Причому, на їх думку, суспільна небезпека повно характеризує виключно злочини. Тому для інших правопорушень така ознака не обов'язкова.

Із соціологічної точки зору (Є. Сатерленд, Є. Шур, К. Гере) будь яке правопорушення це соціальний антипод правомірної поведінки. Поведінка є й буде завжди однією з важливих соціальних характеристик особи. Згідно із загальноприйнятим визначенням правомірна поведінка визнається єдиновірною людською поведінкою, яка регулюється правовими нормами. Це поведінка, яка співпадає з нормами права, яка відповідає правовим приписам; яка не суперечить нормам права, яка не заборонена нормами права. З точки зору соціології правопорушення взагалі та адміністративні проступки зокрема, виступають як наслідок нездатності соціальних суб'єктів знайти цивілізовані форми вирішення життєвих протиріч.

З точки зору філософії правопорушення (К. Леонгард, Е. Еріксон, Г. Сельє) — це суспільнонебезпечна або шкідлива соціальна дія, яка спрямована на знищення основ цивілізованого життя, яке порушує норми, які зафіксовані правовими кодексами держави. Предмет філософії правопорушень складають не емпірична особистість правопорушника, не соціальні та природні причини правопорушень, а першопричини або причини причин, філософію цікавлять метафізичні та онтологічні першоначала світового буття, які зумовлюють існування деліктної реальності.

Визначення злочину як суспільно небезпечного діяння міститься в ч. 1 ст. 11 КК України, а в ч. 2 цієї статті фіксується, що не є злочином дія чи бездіяльність, яка навіть формально містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого КК України, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству чи державі [12].

Отже, зазначають вони, у праві чітко закріплено, що малозначущий протиправний вчинок не є суспільно небезпечним і не може розглядатися як злочин. Виходячи з цього можна робитися такі висновки:

-ознака суспільної небезпеки властива тільки злочинам, інші правопорушення не мають цієї властивості;

- адміністративні правопорушення (проступки) не являють собою суспільної небезпеки; це суспільно шкідливі дії. Тому й відрізняються злочини від адміністративних правопорушень тим, що злочини — діяння суспільно небезпечні, а адміністративні правопорушення — діяння лише шкідливі.

Науковці, які розглядають адміністративні правопорушення як суспільно небезпечні діяння (Є. Додін, Л. Коваль та інші.) виходять з матеріальної єдності усіх правопорушень. І злочини, й адміністративні правопорушення, й дисциплінарні провини, й цивільні правопорушення певною мірою є суспільно небезпечними діяннями. Тому суспільна небезпека — це ознака, властива їм усім без винятку. Відмінність полягає лише в ступені суспільної небезпеки.

Злочини мають підвищений ступінь суспільної небезпеки. Адміністративним правопорушенням вона властива меншою мірою і не досягає того рівня, з якого починається застосування заходів кримінальної відповідальності [13].

Підтвердження цієї позиції, на думку її прихильників, міститься в ч. 2 ст. 1 КК України, де йдеться щодо суспільно небезпечних діянь, які є злочинними. Звідси випливає висновок, що поняття суспільно небезпечного діяння значно ширше поняття злочину, тобто далеко не всі суспільно небезпечні діяння є злочинами.

Злочини і адміністративні правопорушення як антисоціальні явища дуже близькі між собою, а межі між ними досить умовні. Тому відомі випадки, коли перші з них перетворюються на другі й навпаки. Іншими словами, юридична практика знає випадки, коли одне й те саме діяння на одному проміжку часу може розцінюватись як злочин, а на іншому — як адміністративний проступок.

Про суспільну небезпеку того чи іншого правопорушення можна робити висновок з урахуванням його поширення та результативності боротьби з ним.

Встановлюючи адміністративну відповідальність за ті чи інші діяння, законодавець обов'язково бере до уваги їх поширення і необхідність боротьби не з окремо взятими випадками, а з явищами, які не можна розцінювати як прояв обставин, що випадково склалися, через виникнення небезпеки для суспільних відносин, які відповідають інтересам держави.

Незважаючи на тривалість дискусії щодо проблеми суспільної небезпеки адміністративних правопорушень, можна констатувати спільність поглядів її учасників у визнанні негативного характеру усіх правопорушень. Негативна ж оцінка не може полягати в чомусь іншому, крім шкоди і суспільної небезпеки. Тому виникає потреба з'ясувати співвідношення таких понять, як «шкідливість» і «суспільна небезпека».

Отже, суспільна небезпека правопорушень (злочинів і адміністративних проступків) полягає саме в тому, що вони завдають шкоди правопорядку, громадським і особистим інтересам. Шкідливі наслідки мають як кримінальні, так і адміністративні правопорушення. Нешкідливих або байдужих для держави, суспільства, громадян правопорушень не існує. Не може бути правопорушень суспільно «корисних». Усі вони є суспільно небезпечні, а відрізняються лише ступенем заподіяної шкоди й саме тому різні за ступенем суспільної небезпеки.

Правильне розв'язання цього питання у кожному конкретному випадку має принципний характер, оскільки прямо пов'язане з визначенням засобів і форм державного впливу. Цілком очевидно, що якщо особа за вчинення адміністративного правопорушення буде притягнуто до кримінальної відповідальності чи навпаки, за вчинення злочину — до адміністративної, іміджу правової системи буде заподіяно шкоди.

Основними ознаками, за якими здійснюється розмежування адміністративних правопорушень і злочинів є такі: [13]

1. Включення складу правопорушення або в Кодекс України про адміністративні правопорушення, або в Кримінальний кодекс.

Підставою для деадміністративізації чи декриміналізації правопорушення є ступінь суспільної небезпеки. Принципові положення для вирішення питання про ступінь суспільної небезпеки містяться в ст. 9 КУпАП, а також у статтях 1 і 11 КК України.

Частина 2 ст. 9 КУпАП визначає, що адміністративна відповідальність за правопорушення настає тільки в тому разі, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою кримінальної відповідальності.

Стаття 22 КУпАП вказує, що при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності і обмежитись усьм зауваженням.

Частина 2 ст. 1 КК України встановлює, які суспільно небезпечні діяння є злочинними. Інші протиправні посягання, що не мають кримінальних ознак слід вважати проступками (адміністративними, дисциплінарними, цивільно-правовими).

Таким чином, діяння може розглядатися як адміністративне правопорушення тільки в тому разі, якщо КК не визнає його злочином.

Частина 2 ст. 11 КК України вказує на найбільш загальний критерій відмежування проступків від злочинів. Це — малозначність діянь. Зі змісту цієї статті випливає, що малозначним є діяння, що формально передбачене КК України, однак не заподіяло істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству чи державі.

Слід зазначити, що малозначність (мала суспільна небезпека) діяння являє собою властивість не однієї, а всіх сторін складу правопорушення. Питання, чи є діяння малозначним, вирішується з урахуванням усіх його суб'єктивних і об'єктивних ознак (завданого збитку, місця, способу, характеру проступку, мотиву, мети, особливих якостей суб'єкта та ін.).

Таким чином, найважливішим критерієм розмежування адміністративних правопорушень і злочинів є ступінь суспільної небезпеки. Керуючись саме цим критерієм, законодавець відносить одні діяння до проступків, інші — до злочинів і включає їхні склади у відповідні кодекси.

2.Склад будь-якого злочину може бути встановлений тільки законом. Склади адміністративних проступків — як законами, так і підзаконними актами.

Так, сільські, селищні, міські, обласні ради (органи місцевого самоврядування) правомочні приймати рішення про порушення правил карантину тварин (ст. 107 КУпАП), а також затверджувати правила, за порушення яких передбачена адміністративна відповідальність, за порушення правил благоустрою (ст. 152КУпАП), за порушення правил торгівлі на ринках(ст. 159КУпАП), за порушення тиші в громадських місцях (ст. 182КУпАП).

3.Джерело кримінальної відповідальності єдине. Це Кримінальний кодекс України (ст. 3). Перелік джерел адміністративної відповідальності є більш поширеним. Це Кодекс України про адміністративні правопорушення та інші закони, що передбачають адміністративну відповідальність.

4.За вчинення злочинів передбачені покарання, їх вичерпний перелік міститься у КК України (ст. 51). За здійснення адміністративних правопорушень передбачені стягнення. Перелік стягнень, що містить ст. 24 КУпАП не є вичерпним. Стаття 24-1 КУпАП вказує, що за вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосовані такі заходи впливу:зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого; попередження;догана або сувора догана;передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

5.Згідно зі ст. 23 КУпАП адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання правопорушника і запобігання правопорушенням, відновлення порушеного права та відшкодування завданої шкоди. За ст. 50 КК України покарання — насамперед кара за вчинення злочину. Кара виступає як засіб для досягнення виправних і превентивних цілей покарання.

6.Кримінальні справи розглядаються тільки судами, і тільки суд визначає і призначає те чи інше покарання за злочин. Правом розглядати адміністративні справи КУпАП

наділяє більш як 40 суб'єктів. Серед цих суб'єктів є як органи держави, так і органи місцевого самоврядування — виконавчі комітети рад (ст. 213 КУпАП).

7. Законодавством встановлено пріоритет кримінальної відповідальності перед адміністративною відповідальністю (ст. 9 КУпАП).

Одне й те саме діяння не може бути водночас і злочином, і адміністративним правопорушенням. Тому ч. 2 ст. 9 КУпАП визначає, що адміністративна відповідальність настає лише в тому разі, якщо діяння не тягне за собою кримінальної відповідальності.

Такий підхід зумовлений наявністю численних випадків, коли відмежування злочину від адміністративного проступку викликало труднощі.

Є правопорушення, які «вічно» вважатимуться як адміністративні проступки. Наприклад, безквитковий проїзд в автобусі, знищення межових знаків, торгівля у невідновлених місцях, недбале зберігання паспорта, що спричинило його втрату. У таких ситуаціях перед правозастосувачем навіть не виникає питання про розмежування проступку і злочину.

Разом з тим відомо чимало правопорушень, які залежно від обставин можуть розглядатися або як адміністративний проступок, або як злочин.

Для прикладу ст. 85КУпАП «Порушення правил використання об'єктів тваринного світу» і ст. 248 КК України «Незаконне полювання».

Відповідно до ст. 248 КК України злочином буде порушення правил полювання, якщо воно заподіяло істотну шкоду, а також незаконне полювання у заповідниках або на інших територіях та об'єктах природно-заповідного фонду або полювання на звірів, птахів чи інші види тваринного світу, що занесені до Червоної книги України.

Відповідно до ст. 85 КУпАП проступком визнається грубе порушення правил полювання, тобто полювання без належного на те дозволу, в заборонених місцях, у заборонений час, забороненими знаряддями чи способами.

Значно схожі між собою адміністративні та дисциплінарні правопорушення. І ті й другі є незлочинними. Розслідування та застосування санкцій за їх вчинення здійснюються у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності. Ступінь суспільної небезпеки адміністративних і дисциплінарних правопорушень практично рівнозначний. Підтверджує цю обставину те, що особи, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за адміністративні правопорушення несуть дисциплінарну відповідальність.

Мають вони й інші схожі риси (винність, протиправність).

Однак це різні правові явища. Суть відмінностей між ними полягає у такому.

По-перше, дисциплінарний проступок — це винне, протиправне невиконання або неналежне виконання працівником покладених на нього трудових обов'язків.

Адміністративний проступок — це порушення загальнообов'язкових правил, які діють у межах всієї держави. Вони встановлюються з метою охорони прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством.

По-друге, адміністративні проступки зафіксовані в законодавстві про адміністративні правопорушення, яке на даний час кодифіковано. У ньому дається визначення адміністративного правопорушення, описуються конкретні склади, встанов-

люється підвідомчість щодо розгляду справ, докладно регламентуються процесуальні питання тощо.

Дисциплінарні ж проступки прямо чи побічно називаються в адміністративному, трудовому, виправно-трудоному й інших галузях права. Визначення дисциплінарного проступку міститься тільки в науковій літературі (під ним розуміється протиправне, винне порушення трудової чи службової дисципліни). Опису конкретних складів дисциплінарних проступків, за вкрай рідкісними винятками, наприклад, прогул (ч. 4 ст. 40 КЗпП), немає.

По-третє, головною ознакою суб'єкта дисциплінарного проступку є обов'язкова належність до конкретного трудового колективу. Відсутність цієї ознаки виключає визнання особи суб'єктом дисциплінарного проступку.

Головними ознаками суб'єкта адміністративного проступку є вік, осудність, винність.

По-четверте, суб'єктом розгляду дисциплінарних справ є керівник колективу, в якому працює правопорушник. Між ними (керівником і порушником дисципліни) обов'язково існують стійкі організаційні зв'язки типу «начальник—підлеглий».

Структурно-психологічний аналіз адміністративного правопорушення, тобто розгляд злочинного акту поведінки в єдності з попередньою діяльністю цієї особи (як правило, до правопорушення), дає можливість виявити всю діяльність в цілому, в яких у більшості випадків чітко виражені мотиви і цілі їх здійснення [14].

Це допомагає в оперативно-розшукової діяльності виявити весь психологічний механізм діяльності особи. Ці дії прогнозуються, плануються, готуються, до їх вчинення використовуються знання, досвід, навички.

Навіть у тому випадку, якщо скоєно правопорушення без заздалегідь обдуманого плану, коли рішення діяти виникло під впливом ситуації, що створилася, повністю виявляються ці психічні зміни в особистості.

Соціально-психологічні дефекти завжди входять елементом навіть у психологічну структуру правопорушень, скоєних через недбалість, самовпевненість. Елементами психологічної структури, як уже зазначалося, виступають також наявність мети на задоволення протиправної потреби (або способу для її задоволення), знання, розумова діяльність з прогнозування, підготовці, вчиненню дії, приховування слідів і т. д.

Виявлення психологічної структури правопорушення дозволяє повніше встановлювати істину, визначати шляхи перевиховання осіб, які вчинили правопорушення. Тільки в тому випадку, якщо досконально вивчені психологічна структура, елементи кожного діяння, представиться можливість більш цілеспрямовано здійснювати діяльність з ліквідації цієї структури [15].

ЛІТЕРАТУРА:

1. «Panstwoiprawo», 1959, №8-9.
2. Stepanovic N. Upravnepravo FNRJ. Beograd. - 1958. — 156 с.
3. Caspar Michal. Cescoslovenske socialisticke spravne pravo. — Univerzita Komenskehov Bratislavie, 1973.
4. Бондаренко Г.П. Монографія. Адміністративна відповідальність в СРСР. — Львів: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1975. с.175.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами і доповненнями на 11.08.2013 року: (Відповідає офіц.. текстів) — К.: Алерта, 2013. — 214 с.
6. Адміністративне право України: навчальний посібник / Колпаков В.К.- К.: ЮрінкомІнтер, 2004.- 544 с.
7. Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк (кер.авт. кол.), В.М. Гарашук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. — Х.: Право, 2010. — 624 с.

8. Закон України «Про пожежну безпеку». - Відом. Верхов. Ради України. — 1994. - №5. — ст. 21.
9. Закон України «Про відповідальність підприємств, установ, організацій за правопорушення у сфері містобудування». - Відом. Верхов. Ради України. — 1996. - №46. — ст. 411.
10. Закон України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» . - Офіц. вісн. України. — 2009. - №53. — ст. 1823.
11. Адміністративне право: підручник /Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М., Гарашук, В.В. Богущий та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. — Х.: Право, 2010. — 624 с.
12. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами і доповненнями на 04.07.2013 року: (Відповідає офіц. текстові) — К.: Алерта, 2012. — 182 с.
13. Коваль Л.В. Відповідальність за адміністративні правопорушення / Л.В. Коваль.—К.: Вища школа, 1975.— 98с.
14. Рубінштейн С.Л. «Основы загалной психології». - М.:1967 р. — 260с.
15. Чуфаровський Ю.В. «Юридична психологія». - М.:1995 р. — 256с.

УДК 342.92 : 342.7

Комарницька І. І., аспірант кафедри адміністративного права Інституту права ім. князя В. Великого МАУП; викладач кафедри права Львівського інституту МАУП

Система правового забезпечення профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності

У статті розглянуто стан сучасного правового забезпечення профілактики адміністративних правопорушень у сфері власності в Україні. При цьому здійснено аналіз системи нормативно-правових актів, що визначають порядок застосування адміністративно-правових заходів щодо виявлення причин та умов вчинення адміністративних правопорушень, які посягають на право особи володіти, користуватися і розпоряджатися майном, мінімізації або нейтралізації впливу діянь, що породжують такого роду правопорушення.

Ключові слова: право власності, адміністративні правопорушення, профілактика адміністративних правопорушень у сфері власності, заходи профілактики, правове забезпечення.

В статье рассмотрено состояние современного правового обеспечения профилактики административных правонарушений в сфере собственности в Украине. При этом осуществлен анализ системы нормативно-правовых актов, определяющих порядок применения административно-правовых мер, проводимых с целью выявления причин и условий совершения административных правонарушений, посягающих на право лица владеть, пользоваться и распоряжаться имуществом, для минимизации или нейтрализации влияния действий, порождающих такого рода правонарушений.

Ключевые слова: право собственности, административные правонарушения, профилактика административных правонарушений в сфере собственности, меры профилактики, правовое обеспечение.

The article is devoted to research the state of current legal provision preventing administrative violations in the property field in Ukraine. The article separately examines the characteristics of acts of administrative and legal measures undertaken in order to identify the causes and conditions of administrative violations that infringe on the individual's right to own, use and dispose of property, to minimize or neutralize the impact of acts that give rise to such offense.

Keywords: ownership, administrative offenses prevention of administrative violations in the property field, prevention, legal support.